

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek po poldnevi.
Stanje za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrtek leta 4 L. Za iznosomilivo celo leto 18 L.
Na narocila brez dovoljane naročnine se ne moremo oskrbiti.
Odgovorni urednik: Poldi Komperle

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici, v četrtek 29. maja 1924.

Let. VII.

Štev. 42

Nadzoritvena pisma se ne sprejejo majo. Oglašajte ne rečenjajo po dogovoru in se plačajo v napred.

Lust izdaja konzorcij GORIŠKE STRAŽE Pisk. Jach v Gorici via Morelli 16. Uprava in uradna ulica Mameli & prej Scudet.

Delo za narod.

Bogata in življena polna je bila za Slovence in Hrvate Krekova doba. Njegov krščanski duh se je utelesil med slovenskim in hrvatskim ljudstvom vsestransko. Ustvaril je neprecenljive vrednote v našem gospodarstvu, v naši politiki in kulturi. S Krekom je živel slovenski narod v vseh svojih vejah in si zgradil svojo gospodarsko, politično in kulturno organizacijo. Krek je bil med Slovenci prvi, ki je pravilno pojmoval jedro naroda, naloge in dolžnosti slovenskega javnega delavca, slovenskega politika. Om je bil med prvimi slovenskimi sinovi, ki je zapovedal bistvo narodnega programa in narodnega dela.

LJUDSTVO SE MU JE SMILIO.

Veliko srce Krekovo je objelo »najnižje« med nami. Pogledal je trpeč slovensko tobačno delavko, slovensko služkinjo in se z globokim razumom in z vstopno voljo lotil socialnega dela med slovenskim delavskim ženstvom. Pri slovenskih delavkah je najprej izkusil svojo ljubezen in svoje globoko socialistično znanje. Organiziral jih je v življenu sposobnih strokovnih društva.

Slovenski delavec ga je potreboval in Krek se je lotil temeljitega podrobatega dela pri slovenskem rudarju, pri drugih industrijskih in poljskih delavcih. Dogradil je bojno organizacijo slovenskega delavstva v Jugoslovenski strokovni zvezi. Krščansko-socialistično gibanje, ki mu je Krek položil zdrave temelje, postaja vedno močnejše in vedno bolj postaja slovensko delavstvo deležno bogate Krekove dediščine. Zapustil je svoje učence, ki nadaljujejo in izpopolnjujejo zvestino z železno energijo njegovo dela.

VSTAJENJE SLOVENSKEGA KMETA.

Z nepojmljivo silo je največji slovenski narodno-socialni organizator započel in izvršil delo vstajenja slovenskega kmeta. Oborožen z globokim pojmovanjem modernega kmečkega vprašanja in neumorno ljubezni do slovenske kraljevine, zaoral med kmečkimi množicami, da bi rešil gospodarske, politične in kulturne smrti jedro slovenskega naroda. Iztrgal je z nadčloveškim naporom slovenskega kmeta iz krepljev in verig slovenskega gospodarskega liberalizma. Boj na življenu in smrt je napovedal domičim vaskim in tržkim oderuhom, ki so pili življenski sok slovenskega naroda.

Nenamisljiv in nepremagljiv je danes slovenski narod, ker se je v svojem jedru — slovenskem kmetu — zavedel svoje moći in gospodarske samostojnosti.

Vztrajno in železno hrbitenico mu je dozidal Krek v vsestranskih kmečkih organizacijah.

DELO NASPROTNIKOV!

Gotovi krogi slovenske inteligence se niso strinjali s Krekovo delom in delom njegovih organizacij. Njegovo delo so tudi napadli, obsojali, in se krčevito proti njemu borili. Glavni očitek teh slovenskih izobražencev je bil, da je delo Krekova organizacije premalo narodno, da celo protinaredno in večkrat narodno izdajalsko.

Krek in njegovi učenci pa se ni-

so zmenili za njihove očitke, njihove klevete, sodbe in obsodbe in redko so na njem odgovarjali.

Mirno zroč v bodočnost slovenskega naroda, polni volje in ljubezni so delali med slovenskim ljudstvom. Njihovo plačilo sta bila napredki in rast slovenskega delovnega naroda. Veselje, pogum in ljubezen do dela ter žrtev jim je stalno vlivalo slovensko ljudstvo, ki je stalo polno zvestobe vztrajno za ujimi.

Kaj se godi po svetu?

Dne 24. maja je praznovala naša država oni važni zgodovinski dan, ko je stopila v vojno proti avstroogrski monarhiji. Ker je končala svetovna vojna z zmago Italije, je 24. maj pravi narodni praznik, ki spominja vse Italijane na končno združitev z njihovimi brati, zvezicimi do leta 1918. po avstrijsko tujo vladu. Zato praznujejo 24. maj v Italiji vse stranke brez razlike na misijenje. Toda vse stranke Italije ne pojmujejo 24. maj na enak način, vsaka mu daje drug pomen in drug poudarek.

„Slobodna Italija“.

Protifašistovske stranke podarjajo na primer, da je italijansko ljudstvo zagrabilo leta 1915 za orožje v imenu svobode in demokracije, zato, da osvobodi podnjarnljene narode in samo sebe, ne pa zato, da bi zavladal nad italijanskim narodom fašizem. V tem smislu je hotela organizacija tujih bojevnikov, ki se imenuje „Slobodna Italija“, praznovati letoski 24. maj. O „Slobodni Italiji“ smo v »Straži« že pisali in sicer povedali, da se zbirajo v njej ljude, ki so prišli iz tujih ljudi, ki so vrgli nato v politično horbo, da spremene Italijo v slobodljubno, skozi in skozi demokratično državo. V svojem političnem boju so naleteli na fašizem in se bore proti njemu z veliko odločnostjo. Člani »Slobodne Italije« so bili že pogostokrat tepereni, a niso popustili od svoje napačnosti.

Letos so hoteli praznovati 24. maj in so napovedali na vse kraje države javne shode, na katerih bi bili seveda napadali tudi fašistovsko vladilo.

Vlada je shode prepovedala.

Policija je zabranila organizatorjem vsakršno praznovanje vojnega napovedi in v Rimu jim je bilo celo prepovedano se zbirati 24. in 25. maja na privatnih stanovanjih. Bojevniki »Slobodne Italije« so tiskali v Rimu proglašenje na narod in ga napolili kljub prepovedi policije na cestno zidovje. Iz vsebine proglašenja najlepše vidi misijenje in program mož, ki se se združili v »Slobodni Italiji«.

Za demokracijo in samodoločbo narodov.

Poudariti moramo se enkrat, — pravi proglašenje — da sta 24. maja 1915: oznanila vlada in narod Ita-

lijie pred vsem svetom, da gre Italija v svetovno vojno zato, da pomaga zapadnim demokracijam k zmagi sledenih načel:

Svoboda in samodoločba narodov!

Obrambba demokracije proti imperializmu!

Odpravijo naj se iridentizmu in onemogočijo naj se bodoče vojne!

Mednarodno razsodisce!

Socialna pravičnost!

»Slobodna Italija« je bila ustavljena, da brani človeški in demokratični duh svetovne vojne.

Danes, ko en del Italijanov živi v objestnosti, dočim drugi tripi, ponavljamo se enkrat, da Italija naših sanj ne odgovarja Italiji naših dne!

Italija naj se zgradi iz novih temeljev.

Pobijajo nas, — pravi proglašenje — toda kljub temu govorimo vsej dejedi. Po našem se bo Italija začela resnično šele tedaj obnavljati, ko bo na podlagi splošne volilne pravice sklicana ustavodajno skupščina, katera bodo proglašila gotova načela in sklepala na podlagi teh načel vse bodoče postave. To bo prava pogodba prijateljstva med Italijani.

Brez ustavodajne skupščine in brez take pogodbe obstoji Italija le po imenu.

Iz teh besed vidimo, kakšne namene in kakšne cilje zasledujejo bojevniki, organizirani v »Slobodni Italiji«.

Pogodba med Italijo in Češko-Slovaško.

Zunanji minister češko-slovaške republike je zaključil z Mussolinijem pogodbo, katera naj zdrži oba naroda k prijateljskemu sodelovanju na gospodarskem in političnem polju. Benoš je deloval v sporazumu z Jugoslavijo, zakaj preden je bil v Rimu, je imel daljši razgovor z Ninčičem na Bledu, kjer sta se oba državnika zmenila in dogovorila glede skupne politike naproti Italiji.

Kakšen pomen imata nova pogodba?

Da razumemo smisel nove politike češko-slovaške republike, si moramo na kratko predočiti negotov položaj, v katerem se nahaja Evropa. Pred letom dni je bila še Francija v neomejeni oblasti nedemokratične in nacionalistične politike Poincarja, ki je iz sovraštva do Nemčije podpiral na vso moč Čehi, Jugoslovane in Poljake, jim

dajal posojila in jih tudi diplomatično ščitil. Danes je Poincaré potražen in o njegovih naslednikih ne vemo, kakšno politiko bodo zaledovali napram Čehom in Jugoslovom. Pred letom dni je vladala na Angleskem konservativna stranka, danes so na kruni delavci, ki so začeli povsem novo politiko v Evropi. Položaj Evrope se torej še vedno spreminja, razenotorej negotove in nihče ne zna, kdaj se politika posameznih velesil ustoli in trajno razjasni.

Doslej je bila »Mala antanta« vezana skoraj v vsakem oziru na Francijo. Svet je gledal v »Mali antant« najbolj zanesljivega in v danega zaveznika Francovov in iz leta vzroka je prišla »Mala antanta« večkrat v nasprotje z Angleti in Italijani. To ji doslej ni škodovalo, ker je prejema kot plačilo prav izdatno in lepo pomoč Francije.

Danes se pa francoska politika spreminja in zato je previdno, da se »Mala antanta« ne veže na življenje in smrt s Francozmi, ker bi lahko lepega dne doživel razocijanja.

Iz tega razloga se »Mala antanta« oprošča iz pretesnega objema Francije in speti vezi prijateljstva tudi z drugimi državami. Najbolj očiten dokaz je najnovješja pogodba, ki jo sklepajo Čehi z Mussolinijem.

Gre za politične samostojnosti!

Nikakor pa ne smemo misliti, da so Čehi in Jugoslovani radi prijateljskih pogodb z Italijo, pretrgali sedanje prijateljstvo s Francozami. Kdo bi tako mislil, bi se bridoval. Kakor doslej, tako so tudi naprej Francozji največji zaveznik in zaščitnik Male antante. Francozji imajo n. pr. vodstvo češke vojske v rokah, oni dohvaljajo tenu vse ororje, ki ga potrebujejo, in Jugoslovija je pa znara kot najbolj navdušena prijateljica Francov. Nenama tujih država ne iziva v Belgradu toliko resničnih in topih simpatij ko Francija. Vselej kadar imeni jugoslovanski državnik v belgrajskem parlamentu Francijo, imenuje vla skupščina od navdušenja in turneje vzljekov.

Francija običajno torej kljub pogodbam z Mussolinijem tolku med Čehi kolikor med Jugoslovani, ravnotako pa tudi med Romuni brez dvoma prvo in najbolj oddeleno mestu med vsemi tujimi veleštamili. Razlik je sedaj le ena: prej so bili Jugoslovani in Čehi zvezani z vsemi vezmi na Francijo, danes gre do že posamezne niti tudi na druge strani, speti se so se na primer sedaj z Rimom. »Mala antanta« ne bi bila samo na Francozih, ampak stvari za večjo politično samostojnost, meti hčete bolj proste roke. Njen cilj je gotovo ta, da bi postala nekaj popolnoma svobodna in neodvisna enakovredna med ostalimi veleštamili. De tegeva imata pa tudi pravico, kajti v njenem okviru je vendar že danes organiziranih okoli 40 milijonov ljudi.

DNEVNE VESTI

ZA NASO DECO!

"Žensko dobrodelno udruženje" v Trstu bi tudi letos rado poslalo na deželo več slabotnih otrok. Z najprišnješo prošnjo se obračamo do vseh lanskih in tudi do nepoznanih dobrotnikov, naj sprejmejo enega od teh otrok za počitniški čas. Postale bomo samo slabotno deco, a ne bolne. Kdor mare ustrezi naši prošnji, naj javi to našemu poverjeniku v svojem kraju ali pa naj sporoči naravnost našemu društvu (Trst, centro, casella postale 384). Omenjam naj tudi, če želi dečka ali deželico in kakšne starosti (6 do 14 let). Kdor bi rad lanskega otroka, naj nam javi tudi njegovo ime.

Duhovništvo, učitelstvo, poverjeniki lanskij! Vi ste nam bani pri tem delu velikodušno pomagali s tem, da ste pridobili po svojih okrajih več sto držav, ki so preuzele našo deco v politično oskrbo. Tudi letos Vas podpisani odbor prav prisrčno prosi, da se z isto vmeno zavzamete za to akcijo. Naj Vas ne plašijo morebitne slabe izkušnje ali nevhalečnost pri lanskem prizadevanju! Pridobite nam zopet dočitno družino: do 15. junija pa nam blagovolite poslati imenik gostiteljev s potrebnimi pripombami.

V nadji, da uslušite našo iskreno prošnjo, se Vam najprisrečneje zahvaljujemo.

Odber „Zen. dobrod. udr.“.

NA BINKOSTNI PONDELJEK V BILJE!

Kaj bo! Vodopivčev koncert! Kdo te pozna našega vseposed priljubljenega skladatelja? Ni omikanega Slovencev, ki bi že ne bil užival njegovih skladb. Zauni pevski zbor v Brijljah se je sedaj odločil, da priredi ob priliku otvoritev novega društvenega doma koncert s samimi Vodopivčevimi skladbami. Vršil se bo ta koncert na binkostni pondeljek. Na programu so skladbe, ki so nalač za to pridelitev posvečene pevskemu zboru v Brijljah. Začetek točno: ob 5 urah po poledini.

SAMI NE VEDO, KAJ SO.

Pokrajski odbor tržaškega političnega društva v Gorici, ki ima svoj sedež v Via Carducci 5, 7, je razposlal po delželi okrožnjem, v katerih poziva Gorice, da naj se vpišejo v tržaško in ne v goriško politično društvo. Če

se Vas nabere 20 članov, bomo pri Vas ustanovili skupino tržaškega pol. društva", tako pravi neki gospod Vidmar, ki je okrožnica podpisal. Znane tegi je ta gospod v imenu pokrajskega odbora razposil tudi polo z različnimi vprašanji, n. pr. kdo je pri Vas duhovnik, učitelj i. t. d. Ta pola gospoda Vidmara je samo radi tega zanimiva, ker hoče pokrajski odbor tržaškega političnega društva v Gorici zbrati okoli sebe vse "naprednjake" na Goriškem. Odkritočrnost goriških "Edinjava" dria Podgornika Gabrščeka, in drugih manjših ter mlajših gospodov, nam dopada mnogo bolj, kakor ovinkarstvo tržaških, ki trdijo, da so ne-kmečka, ne-delavska, ne-ljudska, temveč nadstrankarska vesnarodna organizacija Slovanov v Italiji". Goriški "naprednjaki" dr. Podgornik, Gabršček in drugi pa glasno naznavajo svetu: "Mi smo pa stara Narodna-napredna".

Poročajo nam, da odgovarjajo Goricanu na te okrežnice s tem, da jih menejo v koš. Tako je prav. Drugega ne zaslužijo.

ZEMELJEPISJE POZNAJO.

Na neki šoli v goriški okolici se je pripetil sledični slučaj, ki priča o globokem poznavanju zemljepisja takozvanih "specialistov za italijanski jezik". Neki učenec je dobil spričevalo izpolnjeno takole:

„Nato a Gradev, provincia di Jugoslavia“.

Kakor vedo brezvomno celo naši najmlajši čitalci leži mesto Gradev v Nemški Avstriji, zato ne dostavljamo nobene pripombe.

STURZOV LIST „POPOLO“ V NEMILOSTI.

Tiskarski urad ministrskega predsedništva ni povabil osobja "Popolo" k otvoritveni seji državne zbornice. Razume se, da niso bili vabljeni tudi slovenski listi. Kako se je zgodilo italijanskemu listu, ki je pisan v slovenščini, ne vemo.

NAS COLNIC JE IZSEL —

Uredništvo je prejelo novo številko "Našega colnica". Prav res, z vsako številko list napreduje. Stejemo ga brezvomno med prve tovrstne liste na kulturnem organizacijskem polju. Vsebina "Colnica" je posvečena narascanju naših društv in tridesetletnici Katol. društva v Idriji. Obenem je ta številko sta izšli dve prilogi.

Mož je podprt upanje, in v histri ob cerkvi in v vse vseste je še in mlado in staro se je veselilo.

Drugo nedeljo je bilo v kanalski cerkvi pri deseti maši pol Banjšic. Menili so, da bodo videli masevati. In slišali predlagati novega gospoda, pa je imel že ob šestih mašo. Pa so bili le zadovoljni. Med oznanili je povedal dekan, da bo na Vendimiu pri podružnici na Vrhnu pridiga in maša, ki je bo bila ob osmih novomašnik gospod Stanine.

Veseli so se vrnili domov, razglasili oznanilo in vsi sklenili: "Za Vendimijo na Vrhnu in se so se odločili, da pojdejo z Vrhnjo v Kanal praznovat Sagro farne cerkev, kar so spodobi.

Med tednom sta se cerkvena ključarja z možnimi opravila v Bodržek k Cerovškovim, da bi pravili gospoda, če bi bil vojvan proti Sv. Duhi na Banjšic. Gospoda

naše malčke, druga za naše pevske zbrane. Prav bi bilo, ko bi ob sklepni šoli leta razdelili med otroke to lepo prilogo ali jo pa podarili prvoobjahom. Stane 40 stotin in se naroča pri pravni "Colnici", Riva Piazzetta 18.

ZIVA RANA.

Preteklo nedelje je bila v Sežani velika slavnost. General Balbo je na svečen način izročil zastavo 59. legije narodne milice. Pozdraviti je tudi v Mussolinijem in imenu dragorodce. Ob tem navdušenem pozdravu smo se živo spomnili prve našline žrtve, slovenskega narodnega mučenika Janeza Antona Stranečarja iz Sturij na Višavskem.

NOV PREFEKT.

Za Tridentinsko, jo bi pred dnevi imenovan nov prefekt, visoki uradnik Bocchini. Tiroški Nemci so bili s prejšnjim projektom nezadovoljni. Ce bi nas vprašali, kaj mislimo mi o takojšnjih oblastnikih, bi povedali odkrito, da nas ne razumejo in da tudi mi nismo ž ujimi zadovoljni.

ZA BIVSE AVSTRIJSKE ŽELEZNI CARJE.

Ministerski svet je dne 23. maja odobril odlok, ki urejuje pokojniški položaj bivših avstrijskih železničarjev. Ko bo proglašen, bomo o njem poročali.

DOBROTA MINISTERSKEGA SVETA.

Ministerski svet se je dne 23. maja spomnil slabit cest v novih pokrajnah. Določiti je izredno podpora za pravro in vzdrževanje c. s. Radovedni smo, če bodo tudi naše ceste deležne posebne milosti skrbnega očeta.

SREDNJEŠOLSKI PROFESORJI, VESELITE SE!

Ministerski svet se v seji dne 23. maja sklenil nakazati srednješolskim profesorjem osebne dokinde. Ljudskošolski učitelji, ki ste še večji reveži, oglasite se tudi vi in deležni boste dobrote ljubeznične vlade.

ITALIJANSKA ZAKONODAJA.

Ministerski svet je v svoji zadnji seji sklenil raztegnuti določbe italijanskega civilnega zakona o zasebnih potrošah na nove pokrajine.

ZANIMIVA PISMA.

Predsednik angleške delavske vlade Muž Donald je zaprosil franc. ministarskega predsednika Poincareja za privoljenje, da izrodi javnosti njuno korespondenco iz zadnjih dñ. Poincare je privolil. Mac Donaddova in Poin-

ni bilo doma. Cerovškovi pa odposlanstva niso bili veseli.

Vsek se vas brani, nikjer ga ne morete dobiti, pa naj bi naš šel k vam stradal in puščo vživat. — Ali je zato studiral in si ubjal glavo?

«Ni mu ne bo hudega, ker imamo v premorem, od vsega mu damo. Cerovškovi so zato zavajali Banjškarji nekoliko popravljeni ob takem sprejemu.

«No, no, jih je potolazil Cerovšek, »saj mi dva ne bova odločevala. Prašajte njega, pri dekanu ga dobite, in s skofom govorite!« — Kaj mora ga posjeti, tja pojde!

«Saj zato smo prišli in tudi k skoru pojedemo. Sklenili smo, so reki. In se je reklo prvi ključar:

Kofol, ko se odhajali:

«Cerovšek, to govoriti za nas, če bi se se mi z gospodom ne domenili za trino. Bos videi, da bo zadovoljen z nami in mi z njimi! In ti Miha, se je občil do Cerovškovega, tudi ne budi tako izbična, saj ni, da bi moral ostati vse izvlečenje pri nasi!»

Tako je potekel in se se oslovili potrošen in sorazvilen proti Ka-

carejava pisem so zelo važna, ker se v njih obravnavajo najvažnejša vprašanja naših dan.

TRGOVSKA BILANCA NASE DRZAVE SE BOLJŠA.

Italijanska trgovska bilanca se posebno zboljšala v aprilu l. 1924. V prvih štirih mesecih l. 1924 je italijanski uvoz dosegel milijonov lir 5.815.7, dočim je izvozila Italija v istem času blaga za milijonov lir 4.357.3. Uvoz prekaša izvoz samo za milijonov lir 1.458.4. V štirih prvih mesecih proteklEGA leta je pa bila razlika med uvozem in izvozom milijonov 2.382.

Zboljšanje trgovske bilance same na sebi pa še ne pomeni zboljšanja celotnega gospodarskega položaja. Kljub zboljšanju naše trgovske bilance občinstvo na lastni koži vedno večno dražita.

DEVIN SE RAZBURJA.

Devinski ribiči so zelo vznemirjeni, ker je v zadnjih dneh železniška uprava prepovedala prenašanje rib v obeh vlakih, ki se ustavljajo na devinsk postaji. Do zadnjega časa so prenašali Devine v obeh vlakih svoje ribičaste v Trst. Jeza in razburjanje sta popolnoma opravičeni, ker nimajo Devine drugih prevoznih sredstev — ne parabrodov, ne tovornih avtomobilov — za prenos prvovrstnih devinskih rib.

Železniško ravnateljstvo v Trstu bi moral premisliti, preden izda odredbe, ki tako živo zadenejo gospodarstvo cele občine.

POZDRAVI NASIH VOJAKOV.

Dornberški fantje letnika 1904, predeljeni 4. polku hribolascov v Belunu, pošljamo prisrčne pozdrave svojim staršem, bratom, sestram, prijateljem in sploh vsem našemu ljudstvu. Zlasti pozdravljamo naša dekleta in upamo, da bodo kljub vsem krivim prerokom ostale do skrajnosti neomahljive. Andrej Šinigoj — Marijan Saksida — Zoro Baša — Jakob Lisak — Ivan Stubelj.

PREBIVALSTVO MATUSKE MOSKVE.

Ceški list poroča, da ima Moskva danes prebivalcev 1.500.000; l. 1912 jih je imela 2 milijona, l. 1920 samo 900.000. Današnje prebivalstvo ruškega glavnega mesta se tako deli: 1.350.000 Rusov 156.000 nemških prebivalcev, med temi 86 tisoč židov. Moskva ima 226 tisoč uradnikov, 220.000 delavcev in 100 tisoč brezposelnih. Na vsakih 1000 možkih pride 1042 žensk, dočim so pred vojno premačovala ženske možke za 200 osob.

nalu. Prei farovzem so postali in se premislili, kako bi začeli, da se celo pot od Bodreža razmotrivači novi položaj. Na gospoda dekana za danes niso mislili, pa morajo zdelj prvo z njim govoriti ali vsaj priči njega. Nekoliko nerodno jih je bilo. Pri Cerovškovi bi se zamenili, kar pa domači bi povedali, sedli za mizo in zmenili bi se. Dekan jih bo pa sprejet gori v om veliki dvorani, kjer se bodo zdeli sami sebi tako majhni in zgubijo pogum. Pri Cerovškovi so segli skor do poda in lahko in z zaupanjem so govorili.

Kljucarja naprej, so sklenili. «Ti Kofol bos prvi povedal, kaj bi radi. Madon naj ti pa pomaga, mi bomo pritrjevali!»

In so stopili drug za drugim v prostrano vozo, v kateri so s skrjastih tih glasno odmivali koraki dobro podkovanih težkih čevljev. In so prišli po stopnicah v prvo nadstropje in Kofol je potegnil pri steklenih vratah za zvonec in je prisla dekanova kuhanica in so povedali, da bi radi govorili z gospodom dekanom in Cerovškovim gospodom.

Kaj je novega na deželi?

VROTOJBA.

V noči 21. maja so neznanzi uzuovici iskali načelo občinsko pisarno. Odšli so nekaj svinčnikov, grunc in s šir iz tajnikove mize. Iskali so pa tajnikov stroj, ki smo ga ved kratkim dobili, a ga k sreči niso iskli. Sledov nimamo nobenih.

SV. KRIZ NA VIPAVSKEM.

V zadnji številki odpadniškega glasila sem čitala člansko iz "Malo Zablje" (pravopisje). Začudila sem se, da se ajdejo med Slovenci tako nestrepljivi judje, da napadajo iz političnih vzrokov celo dekleta. Kadaj pa sto videli ekleta, telovaditi v dolgih kriilih, snešno bi izgledale in bi bilo povsem neprikladno. Ovatški dopisnik, ki ravi, da se vrtimo v kratkih kriilih do dvorani, najbrže ni imel glave na pravem mestu, ko je pisal one vrste: Drže! Ne ozirajte se na ta preziranja in na take neunesne očitke! Je potrudno naprej!

VISNJEVIK V BRDII

V predzadnji številki "Goriške Straže" smo poročali, da je bil v goštini g. Kristjančiča zamenjen nabiralnik z napisom: "Mal položi dar, domu na oltar" in g. Kristjančič radi protidržavnega delovanja javljen državnemu pravdu. Tudi italijanski listi so poročali v enakem smislu. G. Kristjančič nas sedaj naproša, da naj nato, ki odgovarja resnici, v takoli popravimo, da pri zaplenitvi puščice ni bil navzoč župan Obljubek. Nabiralnik je zaplenil in odnesel samorožniški poveljniški. Nesel ga je na Obljubkov dom, kjer so ga odprli. Pri tej priliki je župan Obljubek orodnik baje tudi rekel, da bi bilo najboljše, če se o zadevi ne poroča dalje.

KAMBRESKO.

Pred kratkim smo čitali v "Goriški Straži", da ne dobivamo redno lista in da leži krivda najbrže na poštnem uradu v Kanalu. Ker bi ne bilo prav, če bi se delala komu po nedolžnem krivica, zato javljamo najprvo, da poštni urad v Kanalu ni naš poštni urad, vsled česar njega ne zadene nobena krivda. Naš poštni urad je namreč Ročinj. Kakor smo se pa poučili, tudi ročinski pošti ne smemo delati nobenih očitkov. Glavni in edini krivec slabega obratovanja pošte je poštna uprava sama. Večkrat se zgodi, da pride "Straža" še le dva dni po izidu v Ročinj. Večasih se tudi zgodi, da se pelje "Straža" mimo Ročinja na sprehod proti Podbudu, od koder se potem vrne še le z večernim vlakom. Tudi dejstvo, da nam je poštna uprava dolöčila slabo plačanega poštnega služnika samo vsak pondeljek, sredo in soboto skozi našo vas pošto na Srednjo, pomenja za dostavljanje lista občutno zamudo. Prosimo vas zato vladivo, da pri poštni upravi dosežete rednejše poslovanje in tudi večkratno dostavljanje poštnih pošiljk. Saj vendar ne živimo kje v afriških gosčah in pustinjah! Zdi se pa, da nam hoče poštna uprava dokazati da ima za našo potrebo manj smisla in manj sreka za kakšne črnce tam dolni v Tripolitaniji.

SV. GORA.

Zadnjo nedeljo smo položili temeljni kamen za novo Marijino svetišče na našem lepem vrhu. Od vseh strani je prihitelo mnogo vernikov in je bila slavnost zelo svečana. Temeljni kamen je blagoslovil solkanski doktor g. Rejec. Zgodovinskemu dogodku je med drugimi prisostvoval goriški podprefekt Cobianchi z vse različnimi gospodi iz Gorice. Pri slovesni sveti maši, ki se je brala na prostem, je bilo prepoved solkanski pevski zbor.

Svetišče se je že začelo dvigati iz razvalin. Na severni strani je dograjeno že več metrov zidu v celi dolžini nove bazilike. Po teh prvih pričetkih lahko vidimo, da bo cerkev nekoliko daljša in širša kot je bila prejšnja. Zgrajena bo ysa iz sekanega kamna. Podjetje, ki je prevzelo gradbeno se hvalevredno trudi, da delo čim hitreje napreduje.

IZ STURIJ PRI AJDOVŠČINI.

Neka snoparska in mogočna (upajmo, da ne dolgo!) gospa krčmarica iz Sturijske se je o priliki pogreba našega narodnega mučenika A. Strancarja izrazila, da je bil ta en "trde", t. j. ne posebno razborit človek! Ko bi bil pokojnik kak zapravljivec, ki bi bil puščal ves svoj zazlužek v njeni kremi, o potem bi bil drug mož, ali pa bi se bili po pogrebu vsili vsi pverci in pogrebeci v njeno krčmo, kakor se je to dogajalo predno se je začelo — po snoparski — "s politiko šlatati", o potem: hvale brez konca! Kaj načrabi sebitnost in politika! Zapomnite si to sorodniki, prijatelji in častile pokojnika!

PODBRDO.

Novi predpisi glede ogledovanja mrljev so nas spravili v veliko zaredgo. Ne vemo kako bi postopali, da bi ne prišli z njimi v nasprotje. Naj za vugled navedemo sledeči slučaj: Dne 24. t. m. je umrl posestnik Jakobu Jensterle, p. d. Plašajtarju, ki ima svojo kmetijo na državnih mejih, sedem dni star otrok. Šel je osebno na županstvo na Grahom — tri ure hoda — naznanil otrokovo smrt in je tam dobil pismeno dovoljenje, da sme otroka v pondeljek 16. t. m. zjutraj pokopati. Če tudi ne pride zdravnik, ki nadomešča mrljškega oglednika. Otroka smo tudi res pokopali, toda bili nismo gočovi, če ne prekoračimo predpisov in zabeležili, da je najprej potreben ustavitev pravnega bitja, ki naj bi bilo upravičeno nastopati in imenu občeh vodovodnih naprav in prizadetih občin pri reševanju tega nujnega vprašanja. G. Fr. Gorkič je priporabil k tem izvajanjem, da se z njimi strinja, da pa je vsled šibkega finančnega stanja naših občin neobhodno potrebno, da zagotovita država in pokrajina zamišljenemu konsorciju svojo moralno in denarno podporo. Zastopniki oblastev so tudi v tem oziroma dali zadovoljiva zagotovila. Na predlog renškega komisarja g. Grazianija se je končno sklenila enoglasno resolucija, v kateri se pozivata vladu in pokrajino, naj ukreneta vse potrebno za ustanovitev novega konsorcija, naj priskrbita istemu vse potrebne uravnavnine in izpopolnjevalne načrte in naj pristopek kot pravačela h konsorciju.

RIHEMBERG.

Poglavar novodobarjev v Rihemberku tuhta noč in dan, kako bi postal komisar, da bi lahko po mili volji molze občinsko kravico. Tega lepini potom ne more doseči, zato rije na brba po vseh mlakužah, meče blato na sedanjega župana, pobira vse eunje in umazano perilo, da bi jih obesil nači in ga umazal. O, da bi imel župan take grehe in maledice, kakor jih ima novodobar potem, bi bilo delo res lahko! Toda župan ni strankar in je mož čist in pošten, mož, kateremu on ni vreden očistiti čevljev. Kakor župan je tudi njegova družina vse vrgledna in častivredna. Ali bi ne mogel novodobar že opustiti to ponujljivo blatenje po česopisuju in mestu, da se poganja za komisarjenjem, si rajš poiskal drugih virov in zaslužkov za svoje prazne žep in žejno grlo? Ako se pojavitjo žalostni slučaji zanje ni odgovorno, kako društvo in se manj župan. Grdo pa je od tistega, ki zlohotuo širi smrad in ga nudi širšemu občinstvu in mladini v spotniku. Ako bi novodobar trenzo pregledal sebe svoje počenjanje, pisarjenje, moralno vrednost družinsko življenje itd., potem bi videl oni veliki gnojni kup, ki razširja grozen vzdah in kuži vso okolico.

LOM.

Dne 1. junija ob 14.00 pop. priredi mladina v Tolm. Lomu igro "Razvalina življenja". K obilni vdeležbi vabijo fantje in dekleta.

Gospodarstvo.

Kraški in vipavski vodovod.

V torek dne 27. t. m. predpoldne se je vršilo v prostorih bivšega dež. odbora zborovanje zastopnikov kraških in vipavskih občin ter uprav kraškega in vipavskega vodovoda. Sesanje je sklical predsednik kr. komisije za upravo furlanske pokrajine. V njegovem imenu je vodil zborovanje pokrajinski podtajnik Vidrich, ki je v kratkem poročil očetral obupno stanje obč. vodovodov. Izjavil je, da je namen vlaže in pokrajinske uprave spraviti popolno ureritev in izpopolnitve že obstoječih vodnih naprav na čisto! Glavni predpogoj za to pa je, da se prizadete občine same zavzemajo za ureditev tega vprašanja.

O tem poročilu, katerega je g. Gorkič pojasnil navzočim v slovenskini, se je vnela živahnna debata, katere so se vdeležili župan Kovač iz Ajdovščine, župan Čibej iz Lokavec, župnik dr. Požar iz Koprije, Fr. Gorkič iz Vrtojbe in še nekateri drugi gospodje. Skoro vsi govorniki so v prvi vrsti naglašali, da je ureritev vprašanja življenske važnosti za naše kraje, da je pa najprvo treba ugotoviti s pravnega stališča lastninsko stanje vodovodnih naprav. Obenem je treba resiti tudi vprašanje odškodnine za zemljišča, koder teče vodovod. Zastopniki oblastev, v prvi vrsti inž. Dreossi, so priznali upravičenost teh pripomb. Vendar so pa povedali, da je najprej potreben ustavitev pravnega bitja, ki naj bi bilo upravičeno nastopati in imenu občeh vodovodnih naprav in prizadetih občin pri reševanju tega nujnega vprašanja. G. Fr. Gorkič je priporabil k tem izvajanjem, da se z njimi strinja, da pa je vsled šibkega finančnega stanja naših občin neobhodno potrebno, da zagotovita država in pokrajina zamišljenemu konsorciju svojo moralno in denarno podporo. Zastopniki oblastev so tudi v tem oziroma dali zadovoljiva zagotovila. Na predlog renškega komisarja g. Grazianija se je končno sklenila enoglasno resolucija, v kateri se pozivata vladu in pokrajino, naj ukreneta vse potrebno za ustanovitev novega konsorcija, naj priskrbita istemu vse potrebne uravnavnine in izpopolnjevalne načrte in naj pristopek kot pravačela h konsorciju.

3.20, kuper 1.30-1.40, kumare 3-4. čebula 1-1.40, salata 1-1.40, novi krompir 1.30-2, stari 80-90, navadni fižol 2.20-2.40, koks 3.30, grah 1.90-2.20, radij 0.50-2, spinaca 0.80-1, črešnje 0.60-1.60, maslo 14-16, mleko 1-1.20, satovni med 8-9 lir, jojco 0.50-0.60.

VINOGRADNIKI, SKROPITE!

Ker se razvija peronospora predvsem v toplem in vlažnem vremenu, je čisto gotovo, da bo sedaj (po preteklem dežu) peronospora hudo napadala. Da se je uverimo, moramo skropiti in to najboljše v tem tednu.

KOLIKO SADJA IN ZELENJAVA PRIDE NA GORISKI TRG?

Dne 28. t. m. je prišlo na goriški trg 710 kv črešnje, po 0.60-1.60 L v skupni vrednosti 84.000 L 15 kv špargelej po 2.60 L v vrednosti 3900 L 130 kv graha po 1.70 L v vrednosti 22.100 L 2 kv novega krompirja po 1.70 L. To blago je bilo pripeljano na trg v 119 velikih vozovih, 163 vozovih na 2 kofesih in 593 jerbasih.

V letosnjem sezoni je prišlo do danes na eksportni sadni in zelenjadni trg 3763 kv črešnje, 1486 kv špargelej, 1301 kv graha, 8 kv novega krompirja in 9 kv jagod.

Zadnje dneve je sodil tre zelo živahn. Prišlo je več trgovcev iz Dunaja in eden iz Prage, ki z veliko vremena izvajajo naše pridelke.

BENESKE OBLIGACIJE.

Dne 27. t. m. je bil srednji kurz za beneške obveznice L 88-. V Milatu je bil kurz 87.55, v Rimu 89.20 L.

VALUTA.

Dne 27. maja si dobili na tržaški borzi:

Za 100 avst. kron 9.9315-10.0225, za 100 dinarjev 27.70-28-, i dolar 22.50-22.65, za 1 zlat dvajset francoskih novcev 86.75-87.50, za zlat sterling 89.25-98.50.

MESTNE NOVICE

POGREB.

pokojne gospo Antico Sardiočevo zadnji pondeljek je bil klobuk slavenemu vremenu naravnost veličasten. Sprevod, ki se je razvili izpred sanatorija Sv. Justa po korzu in Tržaški cesti proti Travniku, je združil na statino priateljev in prijateljev tak neprizakovano umrlo gospo. V cerkvi na Travniku in pri razhodu na Tržaški cesti ji je pevski zbor "Mladika", pomoluven s pevki "Gospone Matice" zapel dve gnajljivi žlostinki. Ob odprttem grobu na pokopališču, kamor je nazvile dežu hitela številna množica, se je v pretresljivih besedah poslovil od zivste članice predsednik "Mladika" dr. Brumata. Se ukrali. Poleti tvoji plemeniti duši, blaga gospa Anta!

OSEBNA VEST.

Po vsej ko počnastnosti odobnosti se je vrnil v naše mesto g. prof. Stanislav Volarič, sin nepozavnega skladatelja Volariča. G. Volarič je priznan pevovodja-direktor. Umarjamemo našo naša društva!

SMRTNA KOMA.

V nedeljo dne 25. t. m. ob 6 uri zjutraj je umrl po težki bolezni 23 letni želzar Jožef Vidopivec, sin g. Antonija Vidopivca, staršnjega Vlaš Campo Santo 4. Pogreb se je vrnil v torek 27. t. m. Počival v miru!

NOGOMETNA TEKMA.

V četrtek 29. t. m. se bo vrnila v Gorico tekma med ljubljanskim nogometnim klubom "Ilirija" in goriškim klubom "Pro Gorizia". Tekma bo zelo napeta, zatočaj "Ilirija" se predstavi s pravovršnim slovenskim moštvtvom, goriška vrsta pa steje tudi izvrstne moži. Tekma začne ob 4. popoldne na tereni v ulici Lantieri.

DAHOVI.

Za Slov. Alojzijeviče: g. Peter Silje in St. Petra 5 lir. Hvala!

TRŽNE CENE V GORICI.

Dne 28. maja so bile na goriškem trgu sledete cene: špargelej po lir 2.8-

ZAHVALA.

Povodom bridke izgube, ki nas je zadela ob smrti našega ljubega brata in strica

Antona Štrancar-ja,

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so nam izkazali sočutje in ki so spremljali dragega pokojnika k večnemu počitku.

Posebno pa se zahvaljujemo onim, ki so pokojnika tolažili v njegovih zadnjih urah, vsem, ki so pripomogli k tako veličastnemu pogrebu, mladini iz Ajdovščine in Šturiš za prekrasne vence in obilno vdeležbo, vrlim pevcem iz Ajdovščine in Šturiš adposlanstvu gor. pol. dr. „Edinosti“ in sploh vsem, ki so pripomogli k tako sijajnemu pogrebu.

Šturiš-Zapuže, dne 22. maja 1924.

ZALUJOCI SORODNIKI.

ZAHVALA.

Vsemogočni je v svoji nepreračunljivi modrosti poklical k sebi našo nad vse ljubljeno

Anico Sardoč, roj. Bratuž.

Pogreb, ki se je vrnil v pondeljek, je pokazal, da ni bila nezobabna pokojnica draga samo nam, temveč da so jo cenili in ljubili vsi, ki so jo poznali. Hvala iskrena. Vam vsem, ki ste v teh težkih dneh sočustvovali z nami in nas tolažili. Prav posebno se moramo zahvaliti g. voj. kaplanu Agazziju in č. sestri, ki sta ji stala ob strani ob smrtni uri, č. gg. duhovnikom, ki so jo spravljali na zadnji poti in v bolezni za njo večkrat maševali, učiteljstvu in učencem ljudske šole Fumagalli, Slov. Alojzijeviču, solski mladini iz Vrtojbe in „Mladiki“, za številno spremstvo, zboru „Glasbenega društva“ in „Mladike“ pod vodstvom g. Komela za krasni žalostinki vsem darovalcem vencev in cvetja za dokaz prisrčne naklonjenosti in g. dr. Brumatu za pretresljiv in prave krščanske tolažbe polni poslovilni govor.

Vsem Vam, prijatelji in znaci, ki ste nam v teh žalostnih dneh pokazali svojo tezajino ljubezen: Bog povrni!

Žalostni soprog LOJZE
in družine SARDOC, BRATUZ, ABUJA.

ZAHVALA.

Ob prihki težke izgube, ki nas je zadela s smrto našega ljubljenega sina, brata in svaka

Jožeta Vodopivca

izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom prijateljem, znancem, dekletom, iz Gorice in Standreža, uradnicam na podprefekturi, njegovim stanovskim tovariskom in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, za sočutje in številne vence in cvetje. Posebno zahvalo gg. strojedovi Gilotti-ju in D. Doktoriču za gangljive poslovilne besede. Enako se tudi zahvaljujemo g. ten col. zdravniku dr. Casapinta za njegovo pežirvovalnost v času bolezni.

Prisrčna hvala tudi duhovniku, zdravniku in usmiljenim bratom v sanatoriju Sv. Justa.

Gorica, 27. I. 1924.

Zalujoča DRUZINA VODOPIVEC.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam ob smrti prerano umrlega sina, brata, nečaka in bratanca

Tončeta Cigoj-a

izkazali, svoje tozajilno sočutje, darovali krasno cvetje in ga spremljali na zadnji poti, si usojamo tem potom izreci svojo najiskrenejšo zahvalo.

V Gorici, dne 27. maja 1924

Zalujoča družina
CIGOJ-EVA.

Zobotehnični laboratorij**Gorica**

Via Corso St. 17. II. nad.

odprt vsaki dan od 8-12 in od 2-5. Izvrsujejo se hitro in točno vsa dela z zatočenim, kakor tudi zobnice s kavčkom. Popravila se takoj izvršijo. Plačila tudi na obroke. Delo zajamčeno.

Koncessjonirani zobotehnik.

KORESPONDENT (KA)

za srbohrvaščino, nemško, italijansko ali francosko, se igra za lesno industrijsko podjetje s sedežem v Ljubljani. Znanje stenografije daje prednost. Sprejme se le dobro usposobljeni moč s trgovske prakso. Ponudbe z natančnimi podatki o izobrazbi in doseganjem službenosti ter zahteve plače na upravo lista. Nastop čim preje.

Istetam se sprejme izvajena

STROJEPISKA

za srbohrvaščino, nemško, francosko ali italijansko. Dobra trgovska izobrazba, večletna praksa, znanje slovenske in nemške stenografije daje prednost. Nastop čim preje. Ponudbe z zahtevo plače na upravo lista.

Na prodaj so posestva v Sloveniji. Mnogo najrazličnejših malih, srednjih in velikih kmetijskih in gozdnih posestev, gostiln, trgovin, zag, mlinov, hotelov, vil, stanovanjskih hiš, grajskih itd. ima na prodaj po zelo ugodnih cenah: Reditev pisarna Arzenek e Comp. Celje, Kralja Petra ul. 22.

Fotograf Anton Jerkič posluje na Corso Verdi 36 (prej Via Giarino).

Cement iz Čedadu
po 17 lir kvintal
pri
Benešančku v Kobaridu

NAŠ ZOBOZDRAVNIK**doktor Lojz Kraigher**

specialist za bolezni v ustih in na zobe, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehnička opravila v Gorici, na Travniku St. Bo

Podpisana naznajnata slav. občinstva, da sta otvorila dne 12. t. m. v noci Garibaldi St. 20 (prej via Teatro) I. nadstropje

PRAVNO PISARNO

v administrativnih, nespornih, izvršilnih zadevah in onih tisočih se vložnih škod in posredovanja dobave pojsoj.

Vinko Čuk, bivši ravnatelj zemljeknjige v Gorici.

Anton Trompuž, bivši sodni official pri okrožni sodniji.

Draščik Karol

pek in slaščičar

VIA CARDUCCI, 21, GORICA

sprejema o priliki birme različna narodila, n. pr.: običajne reste kolacev, satulj, tort, i. t. d.

Priporoča se svojim cenjenim odjemalcem za mnogobroj na narodila. Postrežba poštena, cene zmerne.

Pozor!

Najlepše birmansko darilo in po ceni kupite pri

Jakobu Šuligoju

urarju in zlatarju v GORICI, Gospodska ul. 19 (Via Carducci).

Prva slovenska tvrdka**JOSIP KERŠEVANI**

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno) - Gorica
priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane tovarne „Mundior“, dvokoles znamke orig. „Kolumbia“, belgijskih putk ter vse k temu spadajoce predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vezenu, šivanju in krpanju. — Lastna mehanična delavnica in popravljavnica Piazza Duomo 5 (vogal ul. Rabatta).

ERNIA ozdravljenja z najnovejšim pasom BROOCK.
Mirodilnica in dišavarnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Tovarniške cene - Velika likvidacija

manufakturnega in modnega blaga. Posebno priporočam trgovcem, krojačem, šiviljam in nevestam, da si pred nakupom ogledajo mojo zalogo, kjer se prodaja po tovarniških cenah.

Semeniška ulica 10 - ŠKODNIK ANTON - Via Seminario 10

Ne zamudejte prilike!

Sprijemite se.